

עדותו של אל"ם בר-דוד אברהם

- ש. מה תפקידך בעת ומה היה במלחמה?
- ת. ביום ראש תח"מ במפקדת קתמ"ר, ובמלחמה מת"פ צפון החל מסוף חודש يولי 73 עד 9 לפברואר 1974.
- ש. האם שירתת קודם בפיקוד צפון והיכרת את הזירה?
- ת. בין, שירותתי בזירה מ-66 ועד 73. קרוב ל-4 שנים שירותתי בתפקיד מג"ד ו-סמן"ד בגדרות תותחנים בפיקוד צפון.
- ש. מה היו תכניות הסיוע או החלק הארטילרי בתכניות "גיר" ו"חול ים", וזאת בהשואה לתפישת בט"ש רגילה?
- ת. זה קצת מסובך להזכיר בכל הפרטים. עקרונית אני הכרתי את תכניות הסיוע של "גיר" ושל "חול ים". אני לא רוצה להיכנס כרגע למספר יחידות האש שהינה מתוכנן, אבל עד כמה שאני זכר עבשו, ה-סד"כ היה בנוי בעיקר על סד"כ סדייר עם אפשרות חיבור של חלק מהיחידות באנשי מילואים (נדמה לי, ב"חול ים בלבד), ובעקבות זאת היו בפיקוד, מבחינת ארטילריה פיקודית, כמה יחידות עם רשות קריית גiros יותר מהירה מאשר רשות קריית גiros רגילה.
- ש. "גיר" זו תכנית עם 220 טנקים, שנפרשת בה 820 בדרום, 179 בצפון ו-188 בעזה.
- ת. מה סד"כ הארטילריה בתכנית זו?
- ש. נדמה לי שש"כ מדובר על 14 סוללות, אני לא בטוח במספר.
- ת. כמה סוללות היו ביום הכיפורים?
- ת. כדי להתחילה את הסיפור של יום ההפורדים אני חייב לתת לך איזשהו רקע. מבחינת ביטחון שוטף בגרת פיקוד צפון היו צריכות להיות 4 סוללות. התכנית של 4 סוללות התבسطה על 3 סוללות של גדרות סדייר, וסוללה רביעית הייתה סוללה של גדרות 175 מ"מ, שি�שה בסיני. כשהאני הגעתי לפיקוד היו 4 סוללות, ו-אח"כ ירדה סוללה של 175 מ"מ לסייע לאימון הגדודי. הפיתרון של אג"מ מבצעים ב-מטכ"ל היה שבמקורה וסוללה יורדת לאימון בסיני (אימון מתוכנן במסגרת הנגדודית, כי מחנה הקבע היה בסיני), סוללה מילואים באה מעלה לרמת הגולן ועובדת תעסוקה מבצעית... .

המשן עדותו של אל"ם בר-דוד אברהם

ש. • האם זו סוללה 175 מ"מ?

לא, זו סוללה של 155, אבל היא הינה לרשותנו על תנאי. זה היה דבר שהוא על תנאי, כי אמרו, שבגלל הרגעה במצב אג"מ מבצעים יתנו את ההחלטה העניינית אם לנגיש או לא סמור לביצוע. ועובדה, בזמן ירדה סוללה ה-175 לאי מונימ, ופעם היחי צרייך לנגיש סוללות 155 שהיו על תנאי, ונדרמה לי שבוע לפני זה נתנו את הביטול של הגיוס, כבר שבתאייריך ה-13 לספטמבר, שהיא יום המטושים עם סוריה, היו בפיקוד הצפון שלוש סוללות בקו בט"ש.

הגדוד שהיה בתעסוקה היה 334. זה גדור שכמ庫רו הוא 160 מ"מ (3 סוללות). כמסגרת הפיקוד עשינו "טרגיל" בניגוד לתקנים (זה עשו עוד לפני, אבל קיבליך את זה כאחד הפתרונות הטובים ביותר שיש): אחור הסוללות עשתה הסבה ל-155 מ"מ תומ"ת (מתנייע), כך שבעצם מבחינה טוחים בביטחון שוטף היה שיפור מהותי בטוחים; כי הטוח של ה-155 גדול בערך פי שנים מהטוח של ה-160. בעצם, הסוללות היו: אחת 155 ושתרי סוללות 160, וזאת היתה הפרישה הקבועה של הביטחון.

?175-ל בז נב

סוללה 175 לא הייתה. בשתחילה הכוונה בפיקוד אנחנו דרשו מיד להעלות סוללה אחת... דרשו תגבור ארטילריה.

הdioוחים של ה-קמ"ג הפיקודי והחצפיות הקרוויות (והן היו כולן תפוסות ע"י ארטילריה) התחילו עוד הרבה קודם לדוח על תגבור הקו. זאת אומרת, התחילת תופעה של תגבור הקו לקראת החורף בנגדו למאה שקורה בדרר-כלל, כאשר לקרה החורף מدلלים הסוררים את הקו.

בשנתה הילדה המתיחות בפיקוד (המתיחות הזאת עוד תחילתה לפני ראש השנה, כי בראש השנה היה כבר תגבור הקו ממשועתי), אנחנו דרשו תגבור ארטילריה. תגבור ארטילריה שבא בחשבון מידית היה גדוד ה-175 הסדיר שישב בסיני ותגבור נוספת היה גדוד 155, גדוד 405 שהוא גדוד שייכותו הטריטוריאלית היא לפיקוד המרכז ומחנה הקבע שלו היה ב-ביל"ו. גדוד ה-155, נרמה לי, היה בנופש, והיתה אז החלטה להחזיק אותו בכוננות, אבל לא לבטל לו את הנופש ולא להוציאו ממחנה הקבע; ומה-175 קיבלנו סוללה אחת בהטסה לפיקוד בשבח שלפני ראש השנה. כאשר היא באה בהטסה מסיני, היא הצעירה בתותחים של ימ"ח של גדוד 175 הייתה בפיקוד. אחת האפשרויות היה, שסוללות מסיני יכוון בהטסה וויצטוו עלייו. המיקום של

ה-ים"ח היה כר: סוללה אחת של 175 מ"מ מסככת הימה ליד מפקחת חט' 820
שתי הסוללות הנוספות היו לקרהת ראש השנה, בעקבות התגובה הנוסף שראינו בМОת הטוללות הסוריות הלאה ועלמה, מניחה לגיחה, דרישנו תגבור נוסף. עוד פעם דרישנו את כל ה-סד"כ הטדייר האפשר. קיבלנו תוספת של עוד סוללה אחת 175, ואת גודוד 405 שכלל 3 סוללות 155 העמידו במחנה הקבע שלו בוביליו על מוכilians, ואז בראש השנה הפרישה בכו הימה חמיש סוללות. בערך בראש השנה, הסורים עברו את מספר הטוללות שהיה בדרך כלל.

עמ' 1

המשך עדותו של אל"ם בר-דוד אברהם

- גמ' כשהלכנו לתקניות יזומות על ידם, זה היה כ-75 סוללות, לקראת ראש השנה, הם עברו מספר זה. כשהאני מדבר על 70 סוללות, הרי ביום פתיחת המלחמה היו להם 149. ש. אני קיבלתי משרגא בן צבי את המספר 153.
- ח. יכול בהחלט להיות, משום שיש גם כמה ויכוחים על איזו סוללה היא דמה ואיזה היא לא דמה. הערכה בפיקוד הייתה 147-153 סוללות.
- בכל מקרה, בראש השנה הם עברו את ה-70. בין ראש השנה ליום כיפור דרשו עוד פעמיים ארטילריה (פעמיים דיברתי עם האלוף. ישבנו ועשינו דיוון מטה חדש מה המיגנים, המיגנים שבמינים).
- ש. מינים מושבילים מה?
- ח. המיגנים בשבייל חקירת-אש, המיגנים לתקנית-אש כזאת, שחשנו שחיה. זאת אומרת, חשבנו שהסורים יגיבו בתקנית-אש בקנה-מידה גדול. חשבנו שיגיבו אולי בניסיון של מתחף של מוצב זה או אחר כולל החרמון. הנחנו גם אפשרות של מתחף באזור החרמון, אבל בהחלט הנחנו אפשרות למתחף שייעשה באזור צומת רפיד, או ממשו כזה.
- ש. באזור החרמון או במוצב החרמון?
- ח. אני מדבר על אזור, כי ממוצב 104 ומעלה כל הקומפלקס הזה הוא שטח אחד מבחינה האופי. אני לא זכר שדיברנו ספציפית על מוצב החרמון דוקא, אבל מוצב החרמון והרכבל התיכון כולל מוצבים 104, 102, 103 שהם מוצבים שכליות אפשר היה לתקוף אותם ומסובך מאר לבוא לעוזרם. כשהתחילה מצב הכוונה של ראש השנה היה דבר נוסף שנעשה: העמידו לרשותנו, באופציה בכוננות, את קורט הקצינים של בה"ד 9 במטגרת של 3 סוללות כנדור. הוא בא למשנה בראש השנה, סייר את העמדות (эт אומרת סגל המפקדים שלהם), בא וסייר את ה-ימ"ח, שעליו הוא צריך להציג (על ימ"ח אחד מתחוך אחד מנדורי המילואים של הפיקוד [REDACTED]). הם חזרו, ואמרו שתוך שלוש שעות ממתן הפוקדה הם יגיעו ל-ימ"ח. בערב יום כיפור קיבלנו אישור לקבל את 405 ולעלות לקו, והוא עלה למשנה, וקורט הקצינים עלה למשנה והציג ביום שני בלילה על ה-ימ"ח ... בתותחים 155 של גדור מילואים שלנו. לקראת שחר, 6 בבוקר יום שבת היו פרוסות בקו 11 סוללות.
- ש. זה הכל, מתחוך ראייה של אפשרות שהאויב עשוי לבצע יום קרבי?
- ח. כן, וזה בלבך, כי אני מתחוך לעצמי, שם היינו מדברים על יותר מזה, היינו מתחוכים לדבר על גiros מילואים, מה שלא מדובר בכלל בשלב זה.
- ש. אבל זה בכלל זאת יותר مما שהיה לכם אי-פעם גם ביום קרב.
- ח. לא. ביום קרב בפיקוד היו תמיד מיגנים לסדר גודל של 10-12 סוללות.

סודני

הmeshר עדותו של אל"ם בר דוד אברהם

ש. זאת אומרת שנפרסתם כאילו ליום קרב רג'il.
 ת. אנהנו דרשנו דבר נוסף, דרשנו אם אפשר לקבל גדור סדר נסף מסיני. ועל זה
 הימה תשובה מוחלטת שלילית, כי היו ימי קרב השנה האחרונה שהbijאו פעםיים גדור
 מסיני (למשל בפשיטה לבנון הביאו גדור וסיני, עשה את הפשיטה, וחזר חזרה).
 דבר אחרון שעשינו אותו ביום שני בערב, בהתחלה הרי 3 סוללות של 334 היו פרוסות
 לכל הנזורה, בגלל זה שהגיע תגבור, החלו לשים אותם ברכוזים גדוריים. נתון
 נסף שהתחשבנו בו היה ש-בה"ד 9 מרכיב מאנשים שאינם מאומנים כנוף - זה לא
 גוף הומוגני - זה קורס הקצינים וכל מינוי קירסים נוספים. ולכון, שמנו אותם בעמדות
 הביטחון השוטף, כי עמדות הביטחון השוטף הן עמדות יותר מבוצרות ויותר טובות,
 וההגנה של האנשים תהיה יותר טובה. זה לא ניתן לעשות בנזורה הצפונית, כי שם
 עמדת הביטחון השוטף הייתה כבר תפוצה ע"י סוללה 155, ואז את סוללה ה-155 השלישית
 של בה"ד 9 שמננו באזור קוניטרה ██████████ בעמדה חפורה. כל יתר העמדות
 הנוספות לא היו כולן חפורות - מרביתן היו פתוחות לנמרי. בעיה מרכזית בארטילריה
 היא צפיפות. מהנטישון שיש לנו, התצפיפות ██████████ הינה
 צפיפות מהותית לעומק האויב, גם ביום - כשהן מועסקות באש. לכן, שמננו בתצפיפות
 האלה חברה רציניות. ██████████ תלים מרכזיזים שלוטטים על כל הנזורה.
 ██████████ שלוט רק על המובלעת של היום, שהוא לה משקל אחד ותיכף אפרט על
 ██████████ שמננו מג"דים ועוד שני קצינים בתצפית. ██████████ הינה מפקד
 קורס הקצינים של בה"ד 9, סא"ל עמי כהן, שבא כ-מג"ד, ██████████ הינה
 שרנא בן-צבי שהיה מג"ד 175 והוא שימש כקצין מצפה. ██████████ הוא שלוט
 טוב בתצפית על סוללות הארטילריה הסורית, שיכולות הינו להשפיע על היישובים שלנו
 ממערב לקו הירוק של 1967. לבן שמננו שם שני קציני חת"מ בתצפית: מפקד סוללה
 ועוד קצין.

ש. איך הייתה מערכת ניהול האש? מי נתן פקודות למי? מי ביקש סיוע, ומי נתן את הסיווע?
 ת. הפענו רשת כ-בט"ש, בה כל מי שדבר היה בה עוד קודם, ולא נוספת שום חנחה.
 אמרנו שעם פתיחה באש אנו עוברים לשתי רשות, כמו שהאחריות לנזורה מתפצלת בין
 שני הגדורדים של 820. ה-חפ"ק של 820, ה-חפ"ק של 188 וה-חפ"ק הפיקודי הינו
 ביחיד בשלושה חדרים.

מפקדות סיוע נוספות שיכולות הינו לדרוש אש היו:
 ליד 188 - אותו מפקד סיוע של 820, ישיב יחיד איתו בבור, ואמר שברגע ו-188
 תצא להתקפה חטיבתית, יצא הוא או אחד הקשאים שלו כמפקד הסיוע של 820... .

המשר עדותו של אל"ם בר-אדר אברהם

- ש. התקפה חטיבתית?
- ת. היה מ"ט 188 והיה מ"ט 7. ליד מ"ז ישב מג"ד 405 ו-מג"ד נוסף לא היה לו. אז אמרתי: ה-מג"ד של 820 ישב ליד 0-8, וברגע שתיפתח האש זה-מ"ט של חט' 188 יצא לבעע התקפה בפיקודו, אז ה-ינ ד - מפקד הסיווע שיהיה אליו - יהיה אותו מג"ד 334, שנמצא כרגע ב-820 בבור. כי ומר: הוא היה מיועד לשני החטפאים, כשהיה עימיו קש"א נוסף שהוא יכול היו 'לדוחף' אותו במקרה שהיא צורך בפיצול.
- ש. האם הייתה הקצת-אש ליחידות?
- ת. לא. בהתחלה הכל היה ברמה הפיקודית, הכל החזק פיקודית הכל היה שלי, וברגע שנפתחה האש, אז התחלה לתקוף כלים.
- ש. האם הייתה תכנית או האם היו עקרונות לתקנית האש?
- ת. התכנית הייתה קודם כל לנאות לשתק את הטוללות ארוכות-הטרוח שלהם, וביעדיפות הריאונה את אלה המשפיעות על היישובים. לכן כל הטוללות שלנו היו מוצבות מראש על מטרות בשיטה של קנה על סוללה.
- ש. האם זה נשאר עד פתיחת המלחמה?
- ת. עד פתיחת האש. בשלב שני היה תדריך לכל התצפיות וה קישור לנשות לאתר מוקדם בכל האפשרויות כדי ליעל את האש, אם האש שלנו אינה מספיק מדויקת.
- דבר נוסף בתכנית היה שבמקרה וועלם טנקים (ובעיקר נכוון הדבר בגזרה הצפונית ולכן גם שם שמו שם את ה-160), מטעוררת בעיה של תפיסת הרמפה של הטנקים, מאחר והטורים מפעילים סangers. נדרש אז לכטוט באש את כל הדרך, שהטנק צריך לעبور כדי להגיע לרמפה הטנקים. סוללות ה-160 היו מוכנות מראש למטרות אלה. כל הרכס כושה ע"י קנים במרחקים שונים, כדי להכניט מכח אש בזמן שטנק נושא ולמנוע מהפעיל את האפשרות של ראייה וניגוות הטיל אל הטנק בזמן חנועה הטנק.
- ש. האם זה היה על מסלול של נסיעה הטנק?
- ת. לא, זה היה על הרכסים השולטים, על המטלול.
- ש. אני מבין, שככל זה היה במסגרת תוכניות של ימי-קרב.
- ת. בדיק, עכשו לכל מוצב יש משלימות-סכינה המורפיות על מפה הקוד, וזה דבר ישן. עשינו תרגיל כזה באופן קבוע ושותף: כל כווצב היה קורא לאש. בניגוד למה שקיים בתכני תוא"ר של צה"ל ב-בט"ש, לכל סוללה הייתה אפשרות להאזין ישירות לרשף גדור ה-חי"ר. סוללה האזינה גם לנדרד ה-די"ר, גם לפולוגת הטנקים הגזרתית וגם לרשף ה-חת"מ. כל מפקד מוצב, עצמו, יוכל היה לקבל את הסוללה שלו לירוי, כי בלילה היו הסוללות מוצבות בסכינה, ורק ביום ריו עוברות למשיכות נ"ס.

אם לתקן "סלע" היו לכם עדות אחרות לנותחים?

בז. בפיקוד יש ב-סה"כ שלוש עדות בט"ש. יש أولי 3-4 עדות חפורות למחצה, וכל היתר הן עדות חשופות ל副书记ה ב"סלע". הפרישה ב"סלע" היא בחלוקת פרישה נוספת של יחידות נספוחות לצרכוות ליד ריע.

ש. זאת אומרת, שהיתה לפיקוד פרישת בט"ש, עדיברת עליה קודם, ובנוסח כבר היו עמדות אחרות ותכניות אחרות לקרה של "סלע".

האם היו גם מטרות אחרות?

• **היו אותן מטרות. מבחינה תותחנית אתה עובד על רשימה מטרות שכוללת את כל המטרות הפורטנציאליות ממולך.**

๗. אבל האם היה סדר עדיפויות אחר?

היה סדר עדיפויות אחר, אבל לא מטרות אחרות.

הסביר בבקשתו את ההבדל בין תכניות האש וניהול האש ב-בט"ש וב"סלע".
המטרות עקרונית לא משתנות, כי המטרות הן מקומות שהאורים נמצאים בהם. מקומות אלה
הוא יורה, מפעיל גשם ומבצע תזוזות. מקומות אלה נמצאים ברשימה קוורדרינטית שנמצאת
 אצל כולם. ברגע שסוללה יוצאת ל-בט"ש, יש לה רשימה קוורדרינטית, שהיא טובה
ל-בט"ש, למלחמה ולכל דבר אחר; זה לגבי רשימה המטרות. ברגע שהיום הוא יומם
קרב, ניהול ה"עסק" הוא ניהול פיקודי. המעבר מיום-קרב של הפיקוד לתוכנית "סלע"
מוחלטת היא במספר שלבים. בהתחלה באה ארגנה ותופסת את הקו, וזה בא יחד איתה אנדר
ארטילריה; אח"כ מפעלים את הפיקוד לשתי האוגדות כמו שמתוכנן, וזה אתה כבר נותן
את הסמכות לתוכנון האש בתכנון הראשוני. לסמכוויות הרבה יותר נמוכות: למפקד אנדר,
למפקד סיור חטיבתי... .

וב"גיר?

ב"גיר" יש אוגדה 36 ויש תכנית-אש של האוגדה.

• מי מנהל את האש? מפקד האגד?

העיקרון בהפעלת ארטילריה הוא כזה. בגרה, שבاه יש אחראיות לאוגדה, האש מנווה לה

- על-ידי מפקד הארטילריה הבזרתי היינו: מפק - האגד, בפיקוד שיש לו שתוי גזרות כאלה,
- או כל אוגדה היא בזרה שלה. הפיקוד עצמו **צפוי**. במה אתה משפייע בפיקוד כ-מת"פ?
- אתה משפייע בתכנונך האש של יחידות פיקודיו ... . אם אין טעה יש תכנית-אש ל"סלו"

לאוגדה 36. היא היתה עוד לפני שגעתך.

אם היא הוצגה לפיקוד?

כטח שאני זוכר בז'. אתה מדבר על תכנית-אש ארטילריה בהגנה. תכנית-אש ארטילריה בהגנה זה רישום בלבד: אין ירי, אין הפעלה. יש מsimות סכנה וזה הכל. אין תכנית, בה אתה אומר לפקודה איקס אני יורה עשר דקות על זה ועשרים דקות על זה ואחר כך שלושים דקות על זה; כי תלוי מה האויב יעשה: האם האויב יהיה בנקודה א' עם מתן פקודה איקס או בנקודות ב, ג, ד. יש פריסה, יש רישום שטח ויש תפיסת עמדות - כל זה קיים. ישנה הקצאה, אבל אין טבלת מsimות-אש. האויב הוא הקובע זמנים ומקומות.

המשר עדותו של אל"ם בר-דוד אברהם

- ש. האם בשבח נפגש עם האלוף וקיבלה פקודה, תדריך, חכנית?
- ח. כן, קיבלתי. בשש בבוקר הוא עשה קבוצת-פקודות, והוא נסע מפה למטה הכללי. אח"כ הוא חזר ונסע שוב. אנחנו קיבלו ממו התראה שכנראות הולכים לקראת מלחמה רצינית וכוללת ב-18.00.
- ש. באיזה שעה הוא אמר לכם את זה?
- ח. לא זכר, אך הבוקר. נראה לי שבין הפעם הראשונה שצע ל-מטכ"ל לבין השנייה.
- ש. האם ידעתם שזה לא יום-קרב רגיל?
- ח. כן. אך לא בביטחון, אם שאל אותו להרגשתו האישית. קיבלנו פקודה שהולכים למלחמה. ההרגשתו האישית שלי הייתה, שהולכים לקראת يوم קרבות הרבה יותר חמור مما שחשנו, אבל עדין יום-קרב.
- ש. על יסוד מה חשבת שלא תהיה מלחמה? אני מתחנן לך רקע פסיקולוני.
- ח. אנסה להיות כן עם עצמי ולהשוו למה חשבתי, שלא תהיה מלחמה: לא ידענו מספיק מה קורה בפיקוד דרום. היינו די-מנוחקים מפיקוד דרום. שבענו שאנו לחוד, לשם אולי העניינים מנהלים אחרת. אם אתה שואל אותי אם ידעת כי בשבח בלילה מה קורה בפיקוד דרום אני יכול להגיד שלא.
- ש. כשחקה אמר לכם מלחמה כולה, הוא לא אמר לכם שום דבר על מה שקרה בדרום?
- ח. לא, הוא אמר לנו שמניגיסטים, אבל ממש מה קורה: יש שם ציוד צליחה, מוכנים לתחזזה וכו', לא. ידענו שבתקנות המתייחות הכוללת הורידו לסייע את בית הספר לשריון ועוד, אבל ידענו שהכל נמצא אחוריית ברפидים - מין חזקה על "כחול-לבן". אני חושב שגם אז היה אותו מתח, והוא ירד חזקה. היינו בטוחים שעם הסורים אלו הולכים לאש בצורה מהותית; בזה לא היה לנו כל ספק, וגם ידענו שהפתיחה באש תהיה כנראה שלהם, כי ראיינו שפה אותם בולמים.
- ש. למה חשבתם שלא תהיה מלחמה?
- ח. אז אני אומר לך קודם כל לא ידענו מספיק במלוא החומרה מה שנעשה בבדיקה בפיקוד דרום, ודבר שני אולי... לא חשבנו על האפשרות שהסורים יתקפו בעצמם וב-סד"כ כפי שהם תקפו. היינו בטוחים, שהם הולכים לעשות איזשהו מהטף, אבל לא מלחמה כולה.
- ש. אבל למה?
- ח. מסובך לי להגיד לך למה. אני אומר לך שזו הייתה הרגשה אישית. תראה, בשעה 10.00 אני עורך הסתובבותי בקו. הייתי [ ] למעלה וראיתי את הריכוזים הסורים. לא הסתובבתי עם פחד, שאני הולך לקראת מלחמה טוטלית. לא הייתה לי את הרגשה הזאת בשום מקום שהסתובבתי ושבועם דבר שראיתי בשטח.
- ש. וזה אחרי שחקה כבר אמר לך שיש מלחמה?
- ח. כן... כל הבוקר הרי שיחקנו.

המשר עדרותו של אל"ם בר-דוד אברהם

ש. האם הייתה השפעה להלך הרוח הכללי הציבור מאמרי עתונות, לנאמרים ולאמצעי התקשורות על כך שחויבת שלא היה מלחמה?

ת. אני חשב שכן. קודם כל כשחמתי לפיקוד בסוף يول� קיבל אותו פיקוד לראיון והוא אמר לי: פה עם הסורים משהו לא ברור, מהתקricht של 8 לינואר 1973 יש פה שקט, שלא היה כמו הרבה מאז שאנו מכירים את הגבול עם הסורים, גם עוד לפני ששת הימים; ועובדת שמ-8 לינואר לא נוראה אף כדור אחד.

ש. איך זה התפרש?

ת. זה התפרש ברצוין להשתיק - בסקט טוטלי. בשני עזבתי את הפיקוד כ-מג"ד, היתי רגיל שיש עוד חדרות של פח"ע, ונסעים עם הנשך צמוד ושאסור לנסוע ללא רכב מדופן וכו'. כשחזרתי ראייתי שלא שמים לב לפרטים האלה.

ש. זאת אומרת, שהקו בו נקבעו הסורים מינואר 73 ושהדרים אותו, החפרש כסימן של ארגעה הגזרה?

ת. לפחות החפרש כך עלי-ידי. אני לא יכול להגיד לך איך הוא החפרש עלי-ידי גורמים טמעלי.

ש. איך הוציא לך המצב החדש?

ת. הוציא לי בסקט ושלווה. כשהייתי אט התפקיד הסביר לי, כי ברמת הנגלן יש סקט אבסולוטי. בין, ברמת הנגלן היו גם מקבלים אישור להוציא סוללה מזור 3 הטוללות האלה לפה ולשם, כדי לעלות על הפתח-לנד, לרכת לנכול הלבנון ליוםים ולהזור. בחודש אוגוסט, בדיקת חדש לפני זה, הוציאנו שתי טוללות והן נתנו סיוע לחט' 188 לתרגילים.

ש. שאלתי אותך שאלה קונקרטית מאר. האם לכל החקשות היה השפעה...

ת. אני חשב שכן, קשה לי להגיד לך, כי לא היתי בארץ.

ש. אתה אמרת שאתם עובדים בשתי מוכנות: מתכונת אחת ב-בט"ש, בה הפיקוד מנהל את האש, ואילו בתכנון אופרטיבי שבו נכנסה אוגדה או איזושהי מפקדה שיש לה ארטילריה והפיקוד עוסק במלחמה כללית, אז אותה מפקדה ארטילריה מנהלת את האש.אמת?

ת

ש. מה הייתה התכנית ליום הכיפורים שעה 14.00?

ת. התכנית הייתה שהפיקוד יתן להם את האש.

ש. האם הייתה תכנון-אש לטובת התקפות-נגד?

ת. כן, הייתה תכנית של התקפות-נגד פיקודית.

ש. איזה תכנית?

ת. מפת "ברק" נדרמה לי.

עדות של בר-דוד (המשך)

- ת. קוראים לה בפיקוד, והיא היתה, יש תוכנית של התקפות נגד. לצורך זה החזנו בגדרות טנקים קש"אים ואמנים בחטיבה 7 היה מפקד הסיווע איתם. בחטיבה 820, היה מפקד הסיווע שמיועד ל-188, עמד ליד המח"ט.
- ש. ותוכנית התקפות נגד של פיקוד צפון זו תוכנית "ברק"?
- ת. נדמה לי, כן, עם קודים, עם תוכניות ומטולוי חנעה ותקיפה והיא כוללת התקפות נגד, בט"ש, למקרה קונקרטי, שנiso לשות מתחף כזה או אחר - כן, זו מה הידועה לכל הכוחות הפיקודיים.
- ש. האם הייתה עוד איזו תוכנית לתקפות נגד? חז"מ "ברק"?
- ת. עד כמה שאני זוכר, לא. יש תוכנית "סלע"?, יש תוכניות פיקודיות.
- ש. אני שואל אותך, לדוגמה, ביום כיפור - היתה תוכנית לתקפות נגד?
- ת. כן, זאת חכנית "ברק", בתוקף, הפיקוד שלוט, הפיקוד מנהל את זה, אין ספק.
- ש. זו הפקודה שהיתה בתוקף? תוכנית שהיתה בתוקף ביום הכהרים?
- ת. זו תוכנית שהיתה בתוקף לא רק ביום כיפורים. היא הוכנה גם לפני זה.
- ש. ביום הכהרים, היו 2 חטיבות שרירון בקו וחטיבת חטמ"ר. חטיבה אחת חטיבה 7, היתה בעתודה.
- ת. היא הייתה מיועדת בין היתר. גם למכות נגד. לפי התדריך שקיבל המח"ט - כן.
- ש. האם המח"ט חכנן התקפות נגד?
- ת. לא יודע. לא הייתי בשום אישור תוכניות לחטיבה 7.
- ש. מה שואל, ביום הכהרים, היתה חטיבה 7 חטיבת עתודה, אמרת לפני כמה דקות שהוא היתה מיועדת, בין השאר גם לתקפות נגד.
- ת. כן.
- ש. אני שואל, התפקיד המקובל, ב-צה"ל, כוללת אגד כוחות, תוכנית אש, שטחי השמדה, שטחים שלטניים וכד', תוכנית התקפות נגד - חמישה וכובנים הנחנים על ידי הרמה הפלקית, הכוח המתכוון את התקפות הנגד, מגיש לאישור למפקדה שמפקד על הגזרה. האם בוצע נוהל זה בתחום הארטילריה בפיקוד צפון?
- ו. אם זה נאמר למ"ט 7 אני לא יודע. מה שאני יכול להגיד לך מה אמרתי למפקד סיווע 820.
- ש. אני לא שאלתי אותך מה אתה אמרת, אלא אם היה אקט כזה, כמובן שאתה נוכח שם.
- ת. לא, של אישור תוכניות.
- ש. לא של אישור תוכניות, של מתן פקודת. אני חוזר.
- ת. לא. כשםח"ט 7 הגיע אני לא הייתי במפקדת הפיקוד, אני הייתי בשטח.
- ש. היה נציג שלך, כמובן ארטילריה, עלי בכל אופן מקובל, ואני מניח שגם עליך, היא חלק חשוב מiad במסגרת תכנון וניהול הקרב.
- ת. כן.
- ש. האם היה נציג שלך ליד אלוף הפיקוד?
- ת. אם אלוף הפיקוד דבר עם מח"ט 7 אז, בנושא של תוכניות אלה בטוח שהיא שם מישחו כי כן, אג"מ שלו היה במקום.
- ש. אכן מבקש להבהיר,ตาม/כשמדובר מטיל משימה, על/משימה, והוא מגדיר לו את הנסיבות שמהם הוא יחזקון, של חטיבה 7 הוא לא גם אומר לו איזה סיווע הוא/מקמל, וזהו לא עונה את ההדרשת/zאת גאנז התיעוד עט ק מטה של התותחים?

ת. זה שמת הנקצעה עפ' ק' מטה שלו איך אל של ספק. וכשהוא מקצת כוח + הוא/מקצת גם אמצעים.

אין ספק. אםacha פירוש בדמת הנגען כמו סאמב/פרזס, ויש לנו מטרות לעתורות מכל מי שיחבנן אש, שמי שיגוע (דעתו הימית, גם כראש ת' ז"ט) חורת חת' אומת כבה שמי שנוצע בזגב של החטיבה עם גוזוד טנקים, גוזוד התומ'ת ואם הראינוע לאגף הוא חטף סיווע של גוזוד החום'ת, יינוע דוגמה עפ' הגוזוד שלו תחומי'ת לא שירץ לעניין.

השאלה שלי האם בשบท בבוקר מאי שגניע מפקד חט' 7 לנזרה האם היה אקט של מתן פקודת שאחיה נוכחת בו, או שאחיה יודע עליו - של מתן פקודתי לדקפת נגד - כולל את כל מה שאחינו יודעים לפי התורה שציריך לחת בהתקפה נגד - ושידוע לך על זה.

ח. בוקר, שיאנוש בה לשם, קיבל פקודת, מה בדיקת הראש הפוקדת, איפה הוא תוקף ובאיזה עוצמות - לא זוכר. באציג עוד היה ויכוח - לא כל הטענים שי'ו הספיקו להגיע כי הוא ניסה לחדות לבוקר ולעשות תאים כוונות והיה שם איזה לחץ להביא אותו יותר מוקדם אחר בר היה לי דיון עם יאנוש אני הסברתי ליאנוש מה קורה עפ' הארטילריה איפה ריא פרושה ואיפה היא נמצאת, והבהיר לו מפקד סיוע והוא עוד התוכח איתי מ' מפקד הסיווע שיחיה איתו, כי לחטיבה 7 אין מפקד סיוע ארגוני שלחה. והוא רצה מישחו אחר שהיה חבר שלו ושכנעתי אותו שיקבל את מי שאינו גותן לו, והוא הוא קיבל את הקש"אים לגודדים, וזה השלב האחרון שבי אני תדרשתי את אנשי הסיוע ואת מה' 7 בקשרו של הארטילריה. מפקד הסיוע של חטיבה 7 קיבל את ההנחייה שברגע שהחטיבה הולכת להתקפה נגד כל מה שיישנו בגורלה, בהתאם להתקפות, כל זה שיש בגורלה - ימוד לרשותו, בהתאם להתקפות הקרב - ועליו יוכל לבסס כל תכנון אמש"י, וברגע שהוא קיבל פקד על הנזרה הצפונית הוא גם קיבל את הסיוע של יחידות האש. כי מבחרנו ארטילריה לא ציריך לקבל את הפיקוד על היחידות ציריך לקבל את האש מהם. והוא הוא קיבל את הקשור אני לא טעה - בשעה 2, יאנוש קיבל קבוצה פקדות למג"דים שלו, עם הקש"אים בתוכנות החטיבה בלבד לבוא לקבוצת פקדות חט'.

שבו הוא יפרט את התוכניות האלה למג"דים שלו. המלחמה פרצה עוד לפני השלב שיאנוש בא עם האשורי שלו, עם התוכניות שלו לאישור האלוף.

ש. האם היו בפקוד תוכניות מתחנונאים אחרים, כגון "חול ים" או "גיריה" שם יערכו גם כן 2-3 חטיבות והתקפות נגד לגוזות רפיד, קוניתרה.

אני מדבר פה על סמך זכרון, נדמה לי שבן, נדמה לי שיש אפילו תוכנית שיש בהן אפילו את תוכנית האש. אני לא צופד במאן אחות. אפשר לעלות למלטה לפקד ולנסות להביא חומר. יש פקודת כחובה של כל אוגדה ל"חול ים" ושל "סלע" של אוגדה 36, אני בפרק זה זכר, אני קיבלתי נספח סיוע.

האם כוונתך לפרק הזה של "חול ים"?

ת. זה מה שאתה קורא "נספח סיוע". זו פקודת סיוע.

ש. יתרון, לטענתך, שהיה.

ת. לא, אני לא חשב, שהיו, אני לא חשב שהספיקו לתוכנן משהו חטיבתי, כי חטיבה 7 לא חטיבה פיקודית.

האם חטיבות אחרות תכננו התקפה נגד פיקודית?

ת. חטיבה 188 לא הייתה מיועדת בשום תכנון לעשות המקופה חטיבתי בגזרת קווניתרה ובגזרת רפיד כי לא היה שום תכנון כזה, התכנון הפיקודי היה שככל מי שאחראי על גזרה יבצע את התקפות בגזרתו.

ש. נניח שהיתה תוכנית, בחוכנית "גיריה" של חטיבה 188 היא מאחור, והיא כוח פיקודי לתקפות נגד,

האם ידוע לך אם תוכננה תוכנית כזו?

ת. אני לא יודעת, אני חשב שכן, אני לא יודעת.

- ש. היו 2 גזרדי טנקים בקו. לכל גזרד טנקים כזה היו 2 פלוגות מרכזיות ל-53 2 פלוגות בחורשניתה, ל-74 בקוניסטרת ובווארסט, האם היו גם תוכניות התקפות נגד שלהם בלבד סיוע ואם זה היה שירן לסייע פיקודי או חטיבתי?
- ת. לא היה תכנון שם כוח יתקוף בציר א', של "ברק" או הוא קיבל סיוע 3 דקוטה פה, ו-5 דקוטה שם. לא הייתה תוכנית כזו. היה לו הקש"א, שיכל לתוכנן את האש, ככלומר - כל תוכנית כזו הייתה צריכה להיות תוכנית אש חופזה. בהתאם להתחנות הקרב. אתה לא יכול לתוכנן דבר כזה מראש. רק הקצתה אש אפשר לתוכנן.
- ש. האם זה קרב התקלות?
- ת. לא, לא קרב התקלות, זה מה שנקרה בחת"מ תוכנית אש חופזה. אני יודע, שאני צפוי, לשלב א', לשלב ב', ולשלב ג'. אז אני לא מוציא 3 תוכניות אש בתחום לסלולות. אלא, ברגע שאני קובע - שאני עושה פפשיו את שלב א', בהתאם להתחנות בשטח אני קובע את התוכנית, נוחן את הפוקדה ובמצע את האש.
- ש. זר את מלחמי הקרב.
- ת. בפתיחת האש ביחסו אישור להшиб אש.
- ש. האם זו לא הייתה פקודה מקדים?
- ת. ההוראות ברמת הגולן היו שפתיחה באש ארטילריה מותנית באישור של הפיקוד, גם לחטיבה 820 לא היה אישור לפתח באש ארטילריה אפילו בביטחון למוסכמים.
- ש. מי נחן לך את האישור לפתח באש?
- ת. ק' האג"ם כי האלוף לא היה. נדמה לי.
- ש. מי החליף את האלוף?
- ת. מי שהתיישב על השולחן במקומו של האלוף היה בן שוחם. בהתחלה פתחנו באש לפי התוכנית, הייתה תוכנית לפתיחה באש, על ארטילריה.
- ש. האם בן שוחם היה מפקד הגזרה?
- ת. אני לא יכול להגיד שבן שוחם היה ממונה, נדמה לי שמי שנשאר שם כממונה זה היה אורדי שמחוני האג"ם, על כסא של האלוף ישב בן שוחם אבל הוא ניהל את הפיקוד, הוא ניהל בעיקר את החטיבה את הטנקים שלו, הוא דיבר עם כל טנק. היה לו חדר סגור ומשם פיקוד.
- ש. מה היה המשך הפעולות.
- ת. פתחנו באש לפי התוכנית. הייתה לנו תוכנית לשיתוק הארטילריה כ-40 דקוטה אנחנו ירינו אש נ"ס כל קנה על סוללה שלו, ומוקדם החחילו סוללות שלנו לדוח על ירי, ירי נ"ס סורי לאזורי העמדות שלנו. חלקם קיבלו אישור לדלג - חלקם לא. היה גורר. עבר זמן מה שהתחילה בהדרגה הדרישהות הרציניות של אש המוצבים. כשהגינו ידיעות מהמוסכמים על תנועת טנקים לקרבתם, על נסיגן לחוץ את הקו הסגול ולהקוף את המוצבים - אז הופנו כל מה שהיה בגזרה לטובה לטובת המוצבים.
- ש. דרך איפה קיבלתם בקשה סיוע?
- ת. דרך המס"ח של 820. אנחנו ישבנו על כל הרשות, החפ"ק היה בנוי כך שאני ישבתי על כל הרשותות [REDACTED] לכל גזרה הייתה רשות נפרדת, לכל הרשותות היה לי האזנה. גם למוסכמים וגם לארטילריה יש רשות ניהול אש גזרית וזה הביא לחתימה 820 דרך הרשות המבצעית שלו. דרך הרשות של הארטילריה בכל מקרה, זה התגוז לאחיו אזור. כי מפקדי הסיוע ישבו יחד בחפ"ק, לדוגמה אני אישית היחי בקשר עם הטנקים וכובונתי את התאורה מ-40 דקוטה, אנחנו לא ירינו יותר נ"ס.

עותק מס' 4. ב"ד

ח. כשהחלו בקשות הסיווע של המוצבים הפסיקו ירי נ"ס וירינו רק לפני דרישת המוצבים, למעט אותן

היחידות, בעיקר היחידות ארוכות טוח שהפעלו לטובות של 2 מ"ט צים אחרים שישבו [REDACTED]

[REDACTED] וצפו על מהלכים יותר בעומק מאשר המוצבים של הקו הקדמי. בגזרה הדרומית - הייתה

חמיד בעיה למי לחלק את הנחתה. האם [REDACTED] שמדוח, או לモץ 116 והפיקוד קבע עדיפויות.

ש. האם הבחנת בשעתים שלוש הראשונות איפה יש לחץ יותר כבד?

ח. בתחילת היה לחץ בצפון, באזור מוצב 104, אם אני לא טועה, ושם הוא דבר על טנקים. שם הופנה

קודם כל איזשהו אלמנט של שרiron. אנחנו הפנינו קנים ירינו ב-160 שם הלחץ נרגע. אחר כך, עוד באור

יום הלחץ התאזור לאורך כל הקו, והוא 2 מקומות שدواחו בצורה רצינית מאד על לחץ; היה מוצב 116

בגזרה הדרומית והיה מוצב 110 מצפון לתל עקשא פחות או יותר במרכז מדרום לקוניטורה.

ש. מה היו פועלותיכם בהמשך?

ח. בהמשך היום ירינו תחמושת שהיתה בתחום העמדות והתחלנו לדחוף תחמושת. נוהל הכנסת התחמושת

היה מתוכנן עוד לפני שהתחילה הלחימה. ביום שבת בבוקר אני קיבלתי לרשותי את בסיס תחמושת

[REDACTED] שם היו 7000-8000 פגשים.

ש. כפי איזה חישוב היו שם 7000 פגשים?

ח. היה זה מתקן מטכ"לי שעבד לרשות הפיקוד לצורך מילוי מיידי בימי קרבי. זה לא היה מתוכנן כמוות

תחמושת אוגדתית או לפחות ליום לחימה של אוגדה. הוחזקו בו 3 סוגים תחמושת בלבד, של כלים שהיו

פרושים בכו, חותמי 155 מרגמות 160 וחותמי 176 לא היו שם פגזי 120 מ"מ, או פגוזים אחרים

כי לא היה מקום לשימושם דבר אחר. כי זה היה המכסיים. שאפשר להחזיק בפנים. הקביעה כמה להחזיק

מאיזה סוג היה קביעה מטכ"לית בהתאם עם המת"פ, ובהחלטה על דעתך קיבלתי [REDACTED] היו שם 50

טירונים לסיווע בהעמסה. קצין שלי ישב שם במקומות, עם קשר רדיו וקשר טלפון וחרגולת היה שככל

גדוד ברגע שהוא יורה שולח את המשאיות הריקות למעלה, מחללא וחוזר חזרה. במקומות היה גם

"קלרך" אחד להעמסת תחמושת זה התחיל לפעול בקר די מוקדם כי אנחנו ירינו הרבה מאד אמנס היה

לנו תחמושת בעמדות כ-200 פגז בערך לקנה אבל זה הלך ונגמר. מנה היה כ-200 פגוזים חצי מזה בגדור

וחצי-בגה"ס. אין גה"ס ברמת הנולן בימי ב"ש ואין גה"ס באוגדה 36 לפני שהאגודה המתגistica. והגה"ס

עצמם יכול לבוא לידי ביטוי רק 36 שעות אחרי הקראיה.

ש. כמובן, מאיפה היה קביעה צריכים לחתת תחמושת?

ח. צה"ל קבע תקני תחמושת מנה אחת בגדור, מנה שנייה בגה"ס, של האוגדה, אני קבעתי שככל מה שיש

לGEDוד יהיה בעמדות והוא כ-200 פגז לקנה ועוד כ-7000 פגז [REDACTED] ליתר הכוח שמנה 44 קנים.

כגון [REDACTED] כולם, בערך 40 פגז, לקנה, אבל 160 היה הרבה יותר כי קצב האש הוא גבוה מאד ולקניהם האחרים

היה פחות. חוץ מזה היה בפילון תחמושת של גדור אחד של הגדור המהיר שהיה פְּרִירַתְּגִיסָּט. יש שם

את הבטן שלו, כולם 100 פגז לקנה. נוסף על כן יש תחמושת במתקן פיקודי [REDACTED] ויש

תחמושת [REDACTED] כל זה לא באחריות פיקודית. [REDACTED] עד כמה שניי יודע נמצא כל תקן

תחמושת של אוגדה 36.

ש. אם כך לא הייתה בעיה לספק תחמושת?

ח. הייתה בעיה מסובכת מאד - של הרכב.

כל בעיה של תחמושת מעבר הירדן לא הייתה בעיה שלי. הלחימה מתוכננת כך שמכינים עירומי קרקע

ובפיקודם כתוב כמה עירומי קרקע וכמה תחמושת, וכמה מנות יש להכין מדובר על עירומי קרקע מוכנים

מראש - כמה עצומה. לפחות עוד 100 פגז לקנה.

ש. וזה לא הכינו?

- ת. זה - לא. לא היה ברמת הגולן אף פגז נוסף.
- ש. האם חבעת את זה?
- ת. לא, לא חבעתי את זה. חבעתי שכט היחידות יגיעו עם החימושת, כי אם אני הולך למלחמה כוללת אינני יודע איפה להניחס את עירומי הקרקע. כל חכנית ה"סלע" מבוססת על כך ש"סלע" נתפס לפני שנפחתה שם אש.
- ש. כן, אבל אמרו לך שם, שב-1800 מתחילה מלחמה, האם עשית הכנות לכך.
- ת. ודאי, וכל זה צריך לגייס רכב, זה מותנה ברכב.
- ש. כלומר, לפניו גיוס רכב אין מה לעשות?
- ת. לפניו שיש רכב אין מה לדבר עם אף אחד, אמנם יש רכב תקני לייחדות חת"מ אבל אי אפשר להפעילו לפניו גיוס הנהנים וביחידות הסדרירות הרכב היה מועסק.
- ש. האם גדוד שכבר הגיע לרמה איננו יכול לשלווח בשบท בבודק להביא עוד מנת חימושת?
- ת. מודיע עלי להשكيיע את הרכב של הגדוד להביא
- ת. חימושת מתקן עורפי - שטח לא מתוכנן להגיע אליו בדחיפה. במלחמה לא עשתי את זה לא שלחתי רכב מעבר לירדן.
- ש. כמו, מה כולל התקן מבחינת תוארה, פצצות תוארה,
- ת. בוא נגיד ככה, תקן - בחרור שצריך להיות בקנה 4 פגוזים - זה חימושת תוארה. היה נכון לערב يوم הciporim. חימושת תוארה יש רק ל-155, מכל הסוגים שהיו פרוטים ברמת הגולן ביום פתיחת האש, אין ל-175 ואין ל-160.
- ש. אין בכלל בצה"ל?
- ת. אין, אין. זה עובדה. מזה צריך להתחיל. במקום 4 בקנה, היו לנו 20 בקנה, כי אנחנו דרשו כי חשנו מפני פשיטות וחדירות.
- ש. האם לדעתך תקן חימושת התוארה היה מספיק?
- ת. אם שאל אותך - כן. אם תקח את סה"כ ימי הלחימה ותחלק את דרישת תוארה וכמות החימושת - מספיק. לא מספיק הפחיחה באש, כשהאתה עומד עם 11 סוללות מול 150 במקום 60 שאתה צריך לעמוד. אם היה לי הסד"כ מתוכנן - תקן החימושת היה מספיק. היו לנו פי 5 מתקן בתוארה ופי 2 בנפץ וזה לא מספיק כי סמכנו על ח"א שימלא חלק מהמשימות של הארטילריה.
- ת. קודם כל - סיבה אחת - בגל ח"א, כל צה"ל כל עם ישראל אנחנו בנוינו בכל הזמן שברגע שיש "פיפס" אתה מפעיל את ח"א.
- ש. מי אמר לך את זה?
- ת. בכל מקום בצבא מלמדים אותו ככה. בכל קורס, שבו הייתי נאמר לנו שנקלט טיען קרוב לモצבים, וגם פה. עובדה היא - שעם תחילת המלחמה צעקו ח"א, חפ"ק אוירתי היה על ידי, צעקו ח"א עד שהסתבר שח"א יש לו בעיות להסתדר איתם. נגיד אחרת, גם היינו מודעים, שח"א חהיינה לו בעיות בלבד. היינו מודעים, כי ראיינו את מערך נ"מ שהם פרטו שם ברמת הגולן, או אחת הסיבות שדרשתי שייעלו תותחי 175 לרמת הגולן זה בגל טילי הנ"מ שלהם. כי הפתرون היחידי שישנו כדי להציג על סוללות האלה זה רק ה-175.
- ש. מהי הפריטה המוצגת בשקף שלפנינו?
- ת. שקף הפריסה. לגזרה הדרומית יכולות לסייע 5 סוללות 155 מתוך ה-6. לא, לא, יש ממשugas.
- ש. ודאי, יש ממשugas בטוח אני יודע. לגזרה הצפונית יש 5 סוללות.
- ת. משקף הפריסה אנו יכולים לראות: מתוך 11 סוללות ארטילריה - 2 סוללות 175 יכולים לירוט לכל מקום בגזרה.

ברדור

ש.ח. לא מצאנו לנכון לשנות את פרישת הארטילריה מכיוון שלא נעשה שום שינוי מהותי בהערכות הכוחות של הפיקוד. לא היה מאמץ פיקודי לכיוון מסויים שחייב זאת, למטרות שחקה צעק יש מלחמה לא יהיה תרגום בשטח של כל המשאבים. בשבת בבוקר ביקשו אישור לנגיש ארטילריה בשבייל אוג' 210, כי לא היה לה אוגר ארטילרי, אך ה-מטכ"ל לא אישר. על דעתו, ולא סמכות גיטתי ב-100 איש, כדי לקצור את התהילה למקורה ו לקבל אישור לאחר בר. שפעתי שرك ב-8 בעובי התחילו בניגוס מפני שחסר רכב לניגוס. היה ונגישו חלקים חלקים, לא נשארו אמצעים מספקים בשבייל ביותר. ~~ה-מטכ"ל יעד אוגריה שהפיקוד רציני מדי והשתדל להזניר את המטה.~~

ש.ח. ב-חפ"ק בגען היה רק טלפון אחד עד הלילה. הפיקוד תכנן שלושה חפ"קים, והם היו בשלבי הקמה: תל אבטל, תל זוהר, והר בגען. תל זוהר בניו נמור, בלי מערכת קשר. בהר בגען מערכת קשר לא מוכנה ולכון דחה הפיקוד את יציאתו מנפה לבגען עד שהוקם שם הקשר. כמו כן לא הייתה עדין אוג' 36 קיבל פיקוד מפני שלפיקוד לא היה لأن לצאת. נוסף על בר, לפני שבת לא חשבו על מלחמה, אלא על יום קרבות בלבד ישבו בנפה.

ש.ח. קאיין תכנית של סוללה ████████ שמע רעש תנקיים וקולות בערבית. כשהוא לוחץ על ידיו "טנקים טוריים" – הוצאה ברוח. אח"כ טלפון ל-קע"ח שיש תנקיים. ביןתיים הטנקים הסוריים עלו לעמדות אש. ה-מ"פיק חטף 2 פגיזים וה-קע"ח נהרג עם טלפון ביד. יתר החוטאים שמעו פיצוצים וחשבו שזאת אש נ"ס, ונסגרו בתוך החומת. הם חטפו אש ונפגעו כולם. ~~פָּלַט לְאַחֲר שָׁבּו לְאַחֲר הַכְּחִינָּר הַסּוּרִים. ה-סְמָגָד הִיֵּה בְּטוֹלָה הַשְׁנִיה.~~ הם רצו לדגל לאחור אך בן-שוחם פקד עליהם לא לוז.

ש.ח. סוללה ████████ הייתה בעמדה משוכנעת ושמעה רעש תנקיים מצפון. המפקד נתן פקודת לכון את החותחים לכניתה לעמדה ולהיות מוכן לירוי בכינון ישיר נגד תנקיים פורצים. כshedoozo על הרעם נתנו להם פקודת להפסיק את הירוי.

ש.ח. נושא הירוי בכינון ישיר והגנת העמדה נגד טנקים לא תורגל והזונח גם בתכניות האימוניות של בסיסי הדרכה.

ש.ח. הארטילריה הראשונה שהגיעה הייתה גדור מכמ"ח 120 של הפיקוד. לא הכנסנו אותו פנימה, אלא פיצלנו אותו לאבטחת הנשדים. 2 סוללות כלכל נשר. מאוחר יותר הגיעו 2

ש.ח. סוללות של 175 מ"מ, אחת מהן הצעירה ████████ וקיבלה פקודת לפירוט ולירות מיד לסייע לכוחות. נתנה בציירים עדיפות לרכב כבד עם חימוש ארטילריה, סוללה ████████ קיבלה פקודת לטגטם כשןראה היה שכוחות טוריים נוכנים לكونיטה.

ברדור

ש.ת. בלילה היו מעט דרישות לאש בעיקר באזור החרמון ו-116 ובקשות תאורה. לחצנו בפיקוד לירוח יותר. לא עשינו ריכוז אש כי לא רأינו מטרות לריכוז כזה. פעם אחת רצנו אש על חושניה כשהשתבר שהוא לא בידינו. היה לנו בעית טוח ביום, כי הקו הקדמי היה מתחת אש. לאחר שהstorim הפסיקו לירוח על הקו הקדמי עשו ה-ק"ח" קים עבודה טובה. רבים מה-ק"ח" קים והקשרים נפגעו, שמו אותם חמישי בצוות טנק.

ש.ת. הסוללה ■■■■■ קבלה פקודה לדרג לאחור בשעה 5 בבוקר. בדרך הנסינה עלתה על חנון של טנקים סורים. אחד מהם היה בכוננות. מפקד הסוללה החליט לנסתות ולחלוּפָ על פניהם במהירות. הוא עבר את החנון אולם הטנק שבכוננות דפק את כל ה-תומ"ח' ^{לע"מ} תוך כדי נטיעתם. הוצאותם ברחו והגיעו בקבוצות אל כוחותינו. אחד מהם שבויבסורה. לפיקוד היה ברור שככל עוד לא ישוטק מערך הטילים לא נקלט סיוע אויר לכוחות היבשה. מכשירי קשר לצורך קשר אויר-יבשה לא היו בפיקוד. בכל הקו היו כ-9 מכשירים לפי תקן בט"ש. זה נבע מחוסר-מכשירים ב-צה"ל ולכון רובם כולם ב-קשר"ר, כ-12.00 קיבלנו אותם וחלקו לו.

בש-ח"א התחיל להגיע נקבע שבשלב ראשון ניתן סיוע מזרחה לקו הסגול. אולם הסיוע לא ניתן ^{נפלו} כ-27 גיחות נפלו 11 מטוסים. מה נפרש סיוע אויר – ולמה הוכנסו מטוסים בשעות היום למראות שמערך טילים לא הושמד.

ת. הדישה לסיוע אויר הייתה לגיטימית. היה בתכנון "בנדינו" לעניין זה ^{זח"א} אמר שאם הקו הקדמי טעני אין בעיה ויתקפו ע"י "קלע". לנוכח כך סיווע ע"י "קלע" אולם המטוסים נפגעו גם בתחום צזאת.

במבט לאחור היה מוצדק לבקש סיוע אויר לאור התנאים. המצב היה חמור מטפרק לבקשת סיוע. והפתרון היחידי לבטום את הstorim היה ע"י סיוע אויר כהשלמה לסיוע ארטילרי. היו הרבה דרישות לסיוע ארטילרי ולסיוע אויר, במצב של בט"ש היה חלוקת משימות סיוע בין ארטילריה למטוסים, בסופו של דבר, היחלכו הסמכות לקבוע אם תחת סיוע והם החליטו לסייע.

יש ב-צה"ל פגזי "מורץ" שמאפשרים לארטילריה לשמש מכ"ם ולאפשר התקיפה מטוסים, אולם פגדים אלה לא היו בפיקוד בתחילת המלחמה והם הגיעו רק ביום שני או שלישי. הם היו מיועדים לביצוע תכנית משלבת אויר-ארטילריה ולא היו במחנים פיקודיים ולא בתקני הפיקוד. גם התותחנים לא היו מאומנים בשימוש בחטושה זו, כי יש לה לוח טוחים לא סטנדרטי. לא הייתה תרגולת לשימוש בחטושה זו ולא התקיחסו ברכיניות לאפשרות הפעלת אמצעי זה. לא נחנו לנו אמצעים לאימוניים.

בר דוד

ש.ת. במלחמה ב-רמלה"ג לא ניתן סיוע אויר ע"י הכוחות כוחות קרקע. ח"א סרב בغال בעיות עם מערכ הטיילים. שיטת הדרישת היתה - דרישות הגיעו אליו, בידי היה חפ"ק אויר - אתי ישב קצין אג"מ וקבלו אינפורמציה היכן הכו הקדמי שלנו, היכן המטרה, מיקום כוחותינו, התקיפות היו בשיטת "קלע". לא הפעלנו ח"א מחרשתה מערבה. רק מזרחה ופנימה. היה סיוע אויר מתוכנן שנקבע בכל יום למחמת לפי בקשה האונדות. ח"א התנגד לביצוע סיוע בלתי מתוכנן על מטרות חדשות. ברגע שמטוס בא - קיבל פקודה מה עדיפות המטרות. ח"א לא מוכן ללחכת על שינוי מטרה באוויר. הם אמרו שככל שינוי פרושו שעה עיכוב, לכן במקרה של מטרה שבוטלה הורידו את השימוש על החרמון בהתחלה הפוקדה הייתה להוריד על חורשתה אחר כך חרמן. בחרשתה לא פחדו מטילים.

ש.ת. לדעתינו ניתן לבטום תנאים ע"י ארטילריה, יש עובדות המוכיחות שכמכת אש ארטילריה תנאים נעצרו עיראקים, ירדנים ונגס סורים. בצדינו ביום לחימה - היו לחטיבת תנאים 130 נפגעים ביום, רק בארטילריה, בלי עבודות מטנקים סורים. אגנס בארטילריה קשה להשמיד תנאים, אולם מישן לחשוב ככה:

ש.ת. אין קרבי שבו משתתפים תנאים בלבד. יש תמיד כוחות נוספים ושרותים סביב תנאים, וכגדם הארטילריה יעילה מאוד ויעילה יותר מטנקים, כי מטרות אלו הן לרוב רבות. וכגדן תחמושת רטיק-אויר טוביה יותר מתחמושת בעלת כושר חדרה.

ש.ת. סוגיה התומשת הייתה לנו לא היו טובים. הייתה לנו תחמושת ארטילריה כמו בתקופת נפוליאון. יש היום תחמושת חכמה. יש סוגים רבים של מרעומים וסוגים שונים של פצצות כגדם מטרות מסווגים כגון פצצות נ"ט, אולם הייתה החלטה מטכ"ל היה לא להציג כתחמושת מתחכמת. לו הייתה לנו תחמושת מתחכמת היה שונה מהותי ביעילות ארטילריה.

ש.ת. צרייך לקיים פרופורציה נכונה תנאים - ארטילריה. כל גדור תנאים צרייך ארטילריה שלו, שיוכל להפעילו בעצמו. לפי דעתנו כדי להגן על רמת הגולן נגד התקפה כללית, צרייך לפחות 270 תנאים וב-100 קנים ארטילרים (כיום יש 60 קנים חלkers 120 מ"מ). לפי דעתנו לעזה"ל אין סד"כ ארטילרי מספיק.

ש.ת. לו היה הפיקוד מחליט להפעיל את חט' 7 מרכזת להתקפות נגד איזה הינו מרכזים סיוע ארטילרי להתקפתו והיינו יכולים לבצע סיוע יעיל ומרכזי לכל גזרה שבה היה הפיקוד מחייב לתקוף. ז' חישבי ג' קולס ואחים נזוץ נזוץ.